

УДК 658.0

Костянтин Геннадійович ГАРБУЗЮК,

кандидат юридичних наук,

декан факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ;

Сергій Олександрович ТКАЧЕНКО,

кандидат економічних наук, доцент,

завідувач кафедри соціальних та економічних дисциплін факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ У СИСТЕМІ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ СУБ'ЄКТА

Фінансовий стан - найважливіша характеристика економічної діяльності суб'єкта господарювання, що визначає конкурентоздатність, економічний потенціал у діловому співробітництві, що є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин і тому визначається всією сукупністю виробничо-господарських факторів.

Фінансовий стан суб'єкта вимагає систематичної оцінки, прогнозування й управління. Цьому служить фінансовий аналіз, що представляє собою спосіб нагромадження, трансформації й використання інформації фінансового характеру, відбитої в бухгалтерському обліку й звітності. Зміст і основна цільова настанова фінансового аналізу - оцінка фінансового стану й виявлення можливостей підвищення ефективності функціонування господарюючого суб'єкта за допомогою раціональної фінансової політики.

Оцінка фінансового стану може бути виконана з різним ступенем деталізації залежно від цілей і завдань аналізу, наявної інформації, програмного, технічного й кадрового забезпечення. Найбільш доцільним є виділення процедур експрес-аналізу і поглибленого аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання в просторово-часовому розрізі (ретроспективного аналізу).

Фінансовий аналіз ефективний, коли він здійснюється за допомогою різних типів моделей, що дозволяють структурувати і ідентифікувати взаємозв'язок між показниками. До основних типів моделей належать: дескриптивні моделі оптимального характеру, що є основними для оцінки фінансового стану; предикативні моделі - прогностичного характеру; нормативні моделі - нормативи оціночних показників.

Аналіз фінансового стану не повинен закінчуватися просторово-часовим розрізом - ретроспективним аналізом. Важливе значення пов'язано із визначенням перспективних характеристик тенденцій змін у фінансовому стані, формування фінансової стратегії розвитку підприємства й недопущення банкрутства.

В основі перспективного аналізу фінансового стану лежать прогностичні аналітичні предикативні моделі, на основі яких прогнозується прибуток (розрахунок крапки критичного обсягу виробництва й реалізації), прогнозування банкрутства, оцінка реальних можливостей відновлення платоспроможності й майбутнього фінансового стану.

Предметом фінансового аналізу є фінансові ресурси і їх потік у процесі торгово-виробничої діяльності. Ці ресурси у своєму кругообігу проходять всі фази відтворювального процесу. Тому фінансовий стан є результатом взаємодії всіх елементів фінансових відносин, відображаючи всі сторони торгово-виробничого процесу.

Набір економічних показників, що характеризують фінансовий стан, залежить від цілей і глибини дослідження. Однак незалежно від цілей аналізу характеристика фінансового стану повинна включати наступні укрупнені блоки оцінки, відображені в схемі змісту й послідовності аналізу фінансового стану (рис. 1).

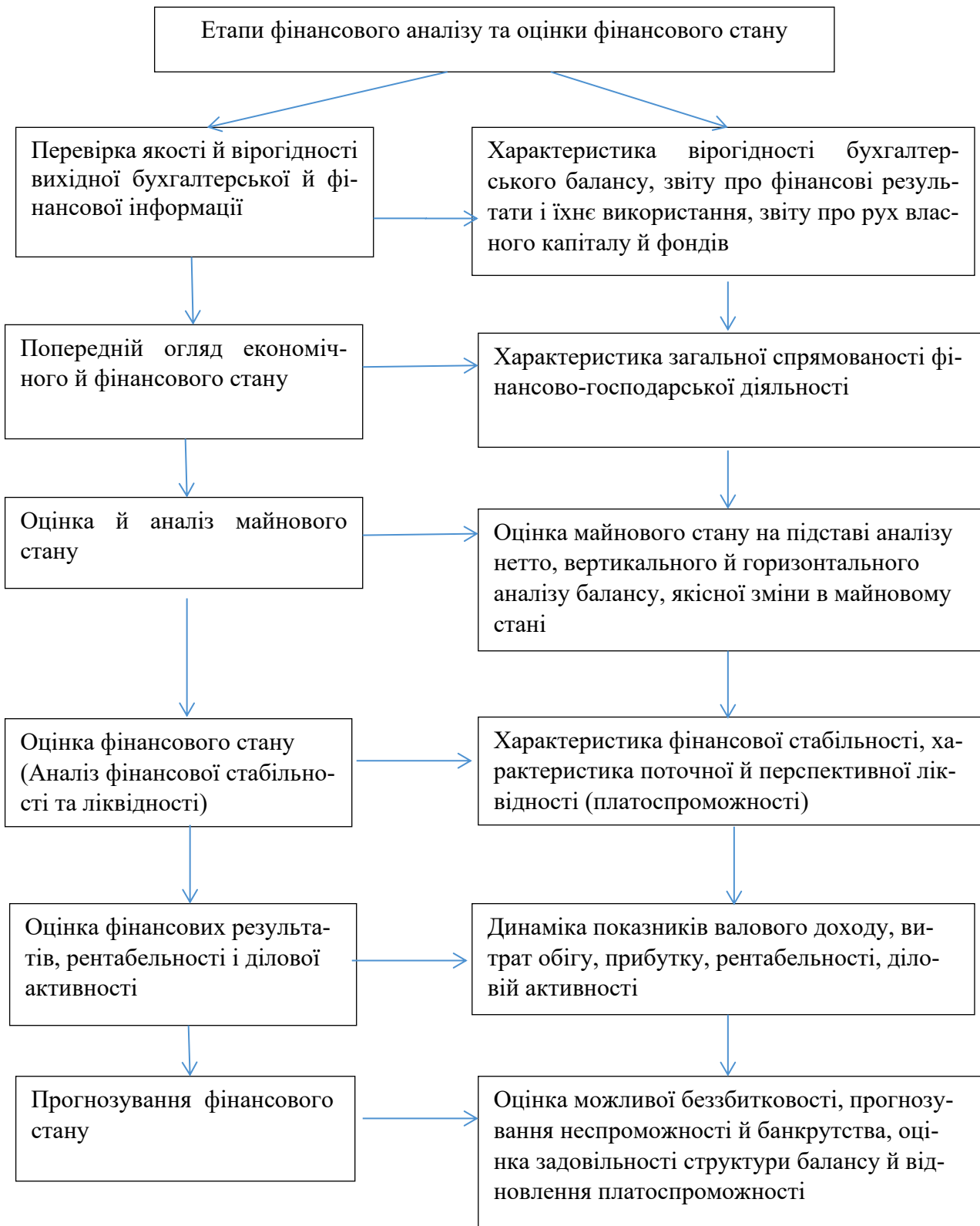

Рис. 1. Концептуальна схема змісту й послідовності аналізу фінансового стану

Фінансовий стан як економічна категорія - є комплексним поняттям, економічний зміст якого впливає з наявності й потоку фінансових ресурсів суб'єкта, що знаходить висвітлення в бухгалтерському балансі.

На нашу думку, сутність категорії «фінансовий стан» суб'єкта господарювання не може характеризуватися лише «наявністю й використанням» ресурсів, або їх «наявністю й розміщенням», рівною мірою також і «утворенням, розподілом і використанням

фінансових ресурсів». Тут відсутнє головне: обсяг фінансових ресурсів і їхній потік, що й спотворює зміст самої категорії «фінансовий стан», сутність і завдання його аналізу й оцінки. На цей бік проблеми звертають увагу багато економістів у своїх дослідженнях.

Таким чином, аналіз фінансового стану має за мету оцінку поточного й перспективного фінансового стану; оцінку можливих і доцільних темпів розвитку суб'єктів з позиції фінансового забезпечення; виявлення основних факторів, що викликають зміни у фінансовому стані; прогноз основних тенденцій у фінансовому стані.

Виходячи з виконаного нами аналізу ми можемо зробити висновок про те, що фінансовий стан будь-якого господарюючого суб'єкта - це комплексне поняття, що характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення й використання фінансових ресурсів.

Одержано 18.10.2021

УДК 338:242

Наталя Григорівна ГОНЧАРЕНКО,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри менеджменту та військового господарства

Національної академії Національної гвардії України

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ТА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА ПІДСТАВІ ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Сучасний стан економіки країни свідчить про негативні наслідки скорочення обсягів виробництва продукції та зменшення рівня ВВП на душу населення. Все це призводить до зменшення фінансових показників в державі і, як наслідок до зниження соціальних стандартів населення та поглиблення економічної кризи в країні.

Зміна показників економіки країни тісно пов'язана зі зміною економічних показників та розвитком господарюючих суб'єктів (підприємств, організацій, установ). В разі, якщо у них відбувається скорочення виробництва це призводить до зниження рівня їх фінансової незалежності та фінансової стійкості. Одночасно ці негативні фактори діяльності підприємств будуть впливати і на формування економічних і фінансових показників держави. Приймаючи до уваги, що підприємства будують свою роботу на умовах прозорості та чистої конкуренції, це вимагає від них значних зусиль, щоб мати змогу триматися у відповідному сегменті ринку та уникати будь-якого негативного впливу з зовні і не допускати їх прояву на рівні самого підприємства.

В такій ситуації на допомогу приходить належно організована робота системи економічної безпеки підприємств. Саме на необхідності та практичному застосуванні економічної безпеки зосереджують свою увагу Зось-Кіор М.В., Дячков Д.В. та Павлик Р.В. Зокрема вони відмічають: «зараз перед більшістю підприємств України постає завдання створення і застосування системи оцінки й забезпечення своєї економічної безпеки як механізму мобілізації та оптимального управління ресурсами підприємства з метою найбільш ефективного їх використання та забезпечення стійкого функціонування підприємства в умовах мінливого зовнішнього середовища» [1, с. 104].

Досить цікаві та корисні результати розглянуто в роботі Шинкар С.М. де він досліджує як розвиток самого поняття «економічної безпеки підприємства» та і розробляє її теоретичну модель. В своїй моделі він вказує на зв'язок рівнів економічної безпеки, вплив зовнішніх та внутрішніх ризиків та загроз. Автор пропонує зосередити увагу на таких параметрах: взаємозв'язку економічної безпеки всіх рівнів (від підприємства до